

Mroczkowski, Ireneusz

XXXVIII tom "Studiów Płockich"

Studia Płockie 38, 9-11

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

XXXVIII TOM „STUDIÓW PŁOCKICH”

Kiedy Jezus wstępował do nieba, polecił Apostołom, aby nie odchodzili z Jerozolimy, ale oczekiwali na Ducha Świętego, który obdarzy ich mocą i pozwoli być świadkami po krańce ziemi (por. Dz 1, 1-11). Mocą tego zdarzenia realizują swoje powołanie nie tylko poszczególni ludzie. Także szczególne instytucje Kościoła, trwając w miejscu swego powstania, emanują na zewnątrz poprzez moc duchową swoich członków. Seminarium Duchowne w Płocku istnieje od trzystu lat. Patrząc na trwanie naszych poprzedników w Domu pod Trąbami, w opactwie pobenedyktynskim i w obecnej, poreformackiej siedzibie, oraz śledząc losy tysięcy kapłanów, absolwentów naszego Seminarium, trudno się nie zadumać nad wiernością tradycji oraz nowymi wyzwaniem, które pomaga odkrywać Duch Święty. Dlatego w bieżącym tomie „Studiów Płockich” nie tylko wracamy do miejsc, ludzi i dokumentów, które świadczą o naszej tożsamości, ale także prezentujemy artykuły z dziedziny współczesnej teologii, filozofii, psychologii, socjologii i katechetyki.

Na pierwszym miejscu drukujemy łaciński tekst aktu erekcyjnego Seminarium oraz jego nowe tłumaczenie, dokonane przez ks. prof. Tadeusza Żebrowskiego (*Fundacja i fundatorzy Seminarium Duchownego i domu Misjonarzy św. Wincencego Płocku w 1710 r.*). Autor nie tylko kompletuje dotychczasową wiedzę, lecz przybliży postać biskupów założycieli naszego Seminarium: Ludwika Bartłomieja Załuskiego i Seweryna Szczuki. Tekst ten uzupełniają dwa dalsze artykuły: ks. Wojciecha. Góralskiego i ks. Michała Mariana Grzybowskiego. Pierwszy przedstawia zarys historii Seminarium (*300 lat istnienia Seminarium Duchownego w Płocku – wczoraj i dziś*), drugi – najważniejsze reformy w historii Seminarium, które wprowadzili biskupi: Michał Poniatowski, Michał Nowodworski i Antoni Julian Nowowiejski (*Reformy Seminarium Duchownego diecezji płockiej za czasów biskupa Michała Poniatowskiego, Michała Nowodworskiego i Antoniego J. Nowowiejskiego*).

Reformy dotyczyły przede wszystkim formacji intelektualnej seminarzystów. Na przykładzie wykładów z prawa kanonicznego proces ten można prześledzić dzięki artykułowi W. Góralskiego (*Nauczanie prawa kanonicznego w Seminarium Duchownym w Płocku 1710-2010*). Natomiast ks. Tomasz Białobrzeski ukazuje troskę Kościoła płockiego o Seminarium, wyrażoną w statutach 42. Synodu Płockiego, który odbył się za rządów biskupa Z. Kamińskiego w latach 1987-1991. Piękny przykład posługi liturgicznej alumnów w katedrze płockiej w drugiej połowie lat pięćdziesiątych ubiegłego wieku przedstawia W. Góralski (*Udział Wyz-*

szego *Seminarium Duchownego w Płocku w pełnieniu służby Bożej w katedrze we wspomnieniach seminarzysty z lat 1955-1961*).

Patronem Seminarium Płockiego jest św. Stanisław Kostka. Nic więc dziwnego, że kult św. Stanisława leży na sercu wszystkim wychowankom Seminarium. Przykład szerzenia tego kultu pokazuje ks. Jan Cegłowski, opisując zaangażowanie biskupa B. Sikorskiego i płockich kapłanów w obchody Jubileuszu 250-lecia kanonizacji św. Stanisława w diecezji płockiej (*Jubileusz 250-lecia kanonizacji św. Stanisława Kostki w diecezji płockiej*). Artykuł jest dobrą okazją do przypomnienia mądrych form duszpasterstwa młodzieży w niełatwych latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku.

Historyczną część „Studiów Płockich” zamykają dwa artykuły w różny sposób nawiązujące do naszej tradycji. Ks. Michał M. Grzybowski przedstawia oceny seminaryjne alumna A. J. Nowowiejskiego, wystawiane w płockim Seminarium w latach 1874-1877 (*Oceny Antoniego Juliana Nowowiejskiego alumna Seminarium duchownego w Płocku w latach 1874-1977*). Natomiast ks. Leszek Misiarczyk śledzi zapis dwóch tekstów patrystycznych w słynnym Pontyfikale Płockim z XII w., przechowywanym przez długie lata w Bibliotece Kapitulnej, potem w Bibliotece Seminarium Duchownego, skąd podczas II Wojny Światowej Niemcy wywieźli go do Monachium (*Dekret Concilium Nicaenum i Concilium Cartaginense Quartum scilicet Statuta Ecclesiae Antiqua Genadii Massiliensis w Pontyfikale Płockim z XII wieku*).

Przykłady współczesnych poszukiwań naukowych profesorów naszego Seminarium znajdujemy w części teologicznej „Studiów Płockich”. Ks. Tomasz Lewicki przedstawia Ewangelię Łukasza jako przekaz o Bożym Miłosierdziu (*Ewangelia Miłosierdzia. Orędzie Jezusa w przekazie Łukasowym*). Ks. Dariusz Piskorski komentuje słynne wyrażenie „w postaci sługi” z Flp 2, 6 (*Znaczenie zwrotu „morphé theou” w perspektywie wiary w bóstwo Jezusa Chrystusa*). Ks. Waldemar Turek podejmuje problem formacji kandydatów do kapłaństwa w epoce patrystycznej na przykładzie Listów św. Ambrożego („*Ten, który dał wierzących, da również pomocników*” /List 5, 7/). Warto przypomnieć, jak genialny Biskup Mediolanu ufał Bożej inicjatywie w rozwiązywaniu kłopotów z powołaniami kapłańskimi. Ks. Andrzej Rojewski prezentuje z kolei naturalny, religijny i chrześcijański aspekt podstawowych symboli w każdej liturgii: ognia, światła i słońca (*Symbolika światła w liturgii*).

W części filozoficzno-psychologicznej „Studiów Płockich”, w dwóch artykułach, powracamy do św. Tomasza, filozofa i teologa bliskiego wszystkim absolwentom naszego Seminarium. Ks. Tadeusz Rutowski, długoletni rektor płockiego Seminarium, przypomina Tomaszowe pojmowanie heroizmu (*Heroizm w nauce i życiu św. Tomasza z Akwinu*). Natomiast Paula Grzyb-Ciupińska opisuje Tomaszowe pojmowanie przyjemności oraz sposoby ich sublimacji (*Rola przyjemności w działaniu moralnym według św. Tomasza z Akwinu*). Okazuje się, że Tomaszowe pojęcie sublimacji przetrwało nie tylko próbę czasu, ale wpisuje się w realistyczną antropologię, która zdolna jest stawić czoło niebezpieczeństwom wynikającym z

współczesnej teorii płci kulturowej, tzw. gender theory. O głównych założeniach tej teorii pisze ks. Henryk Góral (*Rewolucja w pojmowaniu tożsamości mężczyzn i kobiet: teoria płci kulturowej [gender theory]*).

Socjologiczne trendy transformacji religijnej i kościelnej przedstawia ks. J. Mariański (*Wiara i wierzenia Polaków – ciągłość i zmiana*). Autor notuje nie tylko zanik określonego typu katolicyzmu, ale postuluje zajęcie się przez socjologów – tym bardziej duszpasterzy – nowymi fenomenami polskiej religijności i duchowości. Ks. Mirosław Kosek zwraca natomiast uwagę na zmiany jakie zachodziły w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku w pojmowaniu małżeństwa i rodziny w Polsce. Czyni to na podstawie trzech Memoriałów Episkopatu Polski, skierowanych do Rządu w latach 1970-1978 (*Troska o małżeństwo i rodzinę w Memoriałach Episkopatu Polski do Rządu w latach 1970-1978*). Pisma te nie tylko są świadectwem troski Kościoła w Polsce o rodzinę w przeszłości. Zawierają postulaty, które w zmienionych warunkach społeczno-politycznych nie straciły na aktualności. Polecamy je wszystkim kapłanom, absolwentom naszego Seminarium, których troska o rodzinę jest ważnym aspektem posługi.

Wyjątkową rolę spełniają absolwenci Seminarium Duchownego w dziedzinie katechezy. Z okazji 20-lecia powrotu katechezy do polskiej szkoły drukujemy dwa artykuły na ten temat. Ks. Rafał Bednarczyk przedstawia nie tylko historię powrotu katechezy do szkoły, ale dokumentuje jej zadomowienie się w szkołach diecezji płockiej (*20 lat katechezy szkolnej w diecezji płockiej [1990-2010]*). Natomiast Ewa Jancewicz przedstawia imponującą pracę szkoleniową Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Płockiej w ostatnich trzydziestu latach (*Działalność Wydziału Katechetycznego Kurii diecezjalnej Płockiej w zakresie formacji katechetów w latach 1980-2008*).

W ostatniej części „Studiów Płockich”, poza recenzjami prac płockich autorów: ks. Waldemara Turka i ks. Janusza Mariańskiego, drukujemy wywiad z ks. prof. Tadeuszem Żebrowskim, znanym historykiem Mazowsza. Ksiądz Profesor związany jest z Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku od 60 lat. Jest nie tylko wiernym stróżem Biblioteki i Archiwum, którym poświęcił wszystkie siły, ale i uosobieniem wierności Bogu i Kościołowi. Taką wierność sławi ks. Hieronim Chamski pieśnią „Jeden kościół”, skomponowaną z okazji 300-lecia istnienia Seminarium Duchownego w Płocku. Nuty i słowa tej pieśni zamykają XXXVIII tom „Studiów Płockich”.

Ks. I. Mroczkowski